

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

หลักนิติธรรมและการบริหารธุรกิจโรงพยาบาลในครอบครัว

จัดทำโดย รศ.พญ. เกศรา อิศดามงคล
รหัส ๖๓๐๘๐๓

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๘
วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

หลักนิติธรรมและการบริหารธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนในครอบครัว

แพทย์หญิงเกศรา อัครดามงคล^๑

บทนำ

การที่บุคคลจำนวนหนึ่งต้องมาปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อวัตถุประสงค์เดียวกัน อาทิเช่น บุคลากรในทางการแพทย์ จำต้องมีกฎเกณฑ์หรือกฎระเบียบที่เป็นที่ยอมรับและทุกคนต้องปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดสันติสุขในการดำรงชีพและการปฏิบัติงานร่วมกัน ดังนั้น องค์ประกอบหนึ่งของธรรมาภิบาลขององค์กร คือ การใช้ “หลักนิติธรรม” ในการบริหารองค์กร

การบริหารงานธุรกิจในครอบครัวในด้านการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทย์ก็เช่นกัน ต้องมีหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลในการบริหารงานการประกอบวิชาชีพเวชกรรมภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ และผู้บริหารซึ่งเป็นแพทย์และแพทย์ของโรงพยาบาลแม้เป็นสมาชิกในครอบครัวก็ต้องดำรงตนอยู่ภายใต้จริยธรรมแห่งวิชาชีพที่แพทย์ได้รับการเรียนรู้เข้าใจ ยอมรับนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ดำรงตนให้ดำเนินรอยตามแนว คำปฏิญาณตนต่อสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนกที่ว่า “ขอให้ถือ ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง ลาก ทรัพย์ และเกียรติยศจะตกแก่ท่านเอง ถ้าท่านทรงธรรมแห่งอาชีพไว้ให้บริสุทธิ์” เพื่อประโยชน์นั้นจะตกแก่ประเทศชาติ ในการสร้างความเจริญก้าวหน้าพัฒนาประเทศไทยต่อไป

๑. ความหมายและความเป็นมา

หลักนิติธรรม (The Rule of Law) “หลักนิติธรรม” มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “Rule of Law” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า “หลักพื้นฐานแห่งกฎหมาย” เป็นแนวคิดที่กำเนิดและพัฒนาขึ้นครั้งแรกในประเทศอังกฤษ อันมีระบบกฎหมาย แนวคิดและสภาพแวดล้อมที่ต่างจากกฎหมายไทย เป็นหลักคิดที่เป็นนามธรรมมีพลวัตรตลอดเวลา หลักนิติธรรมเป็นคำที่เริ่มมีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายในสังคมไทย ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีการใช้คำว่าหลักนิติธรรมได้อย่างชัดเจนมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม หลักนิติธรรมยังคงเป็นนามธรรมไม่สามารถจับต้องได้และบุคคลทั่วไปยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการดังกล่าวอย่างแท้จริง ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

๒๕๕๐ ได้บัญญัติคำวานิติธรรมไว้ในมาตรา ๓ วรรคสอง นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติคำว่า “หลักนิติธรรม” ไว้ในมาตรา ๓ วรรคสอง ความว่า “รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระและหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม” และหมวดที่ ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ ความว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุมเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพไว้ด้วย” นับเป็นครั้งแรกที่ได้มีการบัญญัติ คำว่า “หลักนิติธรรม” ไว้ในรัฐธรรมนูญโดยปกติแล้ว แท้จริงแล้วหลักนิติธรรมเป็นหลักการสำคัญส่วนหนึ่งของหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) คือ การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐ และเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือ หาได้มีความหมายเพียง หลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมและความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งวิญญูชนพึงมีและพึงประพฤติปฏิบัติ อาทิ ความโปร่งใสตรวจสอบได้ การปราศจากการแทรกแซงจาก องค์กรภายนอก เป็นต้น

ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย ด้วยเหตุเพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ กล่าวคือ พนักงานต่างทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริตและขยันหมั่นเพียร ทำให้ผลประโยชน์ขององค์กรธุรกิจนั้นขยายตัว

นอกจากนี้แล้วยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กรนั้น ๆ อันจะทำให้เกิดการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น องค์กรที่โปร่งใส ย่อมได้รับความไว้วางใจในการร่วมทำธุรกิจ รัฐบาลที่โปร่งใสตรวจสอบได้ย่อมสร้างความเชื่อมั่นให้ แก่นักลงทุนและประชาชน ตลอดจนส่งผลดีต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ เป็นต้น

ยกตัวอย่าง สำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดไว้โดยได้เสนอเป็น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่า หลักธรรมาภิบาลนั้นประกอบด้วย ๖ หลักการ คือ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า แต่จะเป็นหลักการใดก็ตาม ก็จะทำให้เห็นว่าหลักการทั้งหลายล้วนมีจุดมุ่งหมายที่จะรักษา “ความสมดุล” ในมิติต่าง ๆ ไว้ เช่น หลักคุณธรรม ก็คือ การรักษาสมดุลระหว่างตนเองกับผู้อื่น คือ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือตัวเองจนเดือดร้อน ซึ่งหลักการที่มีความโปร่งใส เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมตรวจสอบ ก็เพื่อมุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เห็นถึงความสมดุลดังกล่าวว่าอยู่ในวิสัยที่ยอมรับได้ ส่วนหลักความรับผิดชอบก็ต้องสมดุล

กับเสรีภาพที่เป็นสิ่งสำคัญของทุกคน และหลักความคุ้มค่าก็ต้องสมดุลกับหลักอื่น ๆ เช่น บางครั้งองค์การอาจมุ่งความคุ้มค่าจนละเลยเรื่องความเป็นธรรมหรือโปร่งใส หรือบางครั้งที่หน่วยงานโปร่งใสมากจนคู่แข่งชั้นล่างรู้ความลับที่สำคัญในการประกอบกิจการ ความสมดุลหรือธรรม จึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของธรรมาภิบาล

กล่าวโดยสรุปก็คือ ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารโดยยึดหลักธรรม ความดี ความถูกต้อง ซึ่งหากมีการนำมาใช้คู่กับหลักนิติธรรมแล้วจะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด คือ ความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยวิธีดำเนินการเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล ก็คือ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความโปร่งใส มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบและสิ่งที่จะเอื้อให้เกิดการดำเนินการ ดังกล่าวได้ก็คือ การมีกฎระเบียบ มีแนวปฏิบัติที่รองรับการดำเนินการเพื่อเป็นเสาหลักในการค้ำยันจรรยาบรรณให้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมและผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานตลอดจนวิชาชีพต่าง ๆ ใช้เป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปสู่ความเป็นธรรมอย่างแท้จริง และควรปลูกฝังการมีธรรมาภิบาล การใช้หลักนิติธรรมนี้ให้หยั่งรากลึกในสังคมไทย เพื่อที่จะได้วัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

๒. นิติธรรมและการบริหารธุรกิจในครอบค้ว

๒.๑ คำจำกัดความของ ธุรกิจใครอบค้ว ซึ่งโดยทั่วไป หมายถึง ธุรกิจที่หุ้นของกิจการมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเจ้าของโดยสมาชิกของครอบค้วใดครอบค้วหนึ่ง หรือธุรกิจที่มีการสืบทอดมาสู่ลูกหลานอีกรุ่นหนึ่ง และธุรกิจใครอบค้วมีจุดเด่นหรือจุดด้อย ดังนี้

๒.๑.๑ จุดเด่นของธุรกิจใครอบค้ว คือ

๑. การตัดสินใจรวดเร็ว คือ ไม่ต้องผ่านกรรมการ ไม่ต้องผ่านขั้นตอนมากมาย ผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการสามารถตัดสินใจและเซ็นเอกสารนั้นๆ ได้ทันที ทำให้ไม่สูญเสียโอกาสทางธุรกิจ

๒. ได้รับความไว้วางใจจากลูกค้า และทำให้การทำธุรกิจดำเนินไปได้คล่องตัวกว่า ในกรณีทำการค้ากับคู่ค้า ถ้าเจ้าของหรือลูกเจ้าของมาเองก็ได้ใจคู่ค้า

๓. เจ้าของหรือครอบค้วจะมีความเสียสละและทุ่มเท มากกว่าลูกจ้างเพราะถือว่าทุกอย่างนี้เป็นของเราเอง

๔. เลือดข้นกว่าน้ำ หมายถึง การใช้คนในครอบค้วทำงานในเรื่องสำคัญๆ ของบริษัท เนื่องจากมีความไว้วางใจมากกว่า ยิ่งงคนในครอบค้วกันเองก็ไม่โกงกัน เป็นต้น

๒.๑.๒ จุดด้อยของธุรกิจใครอบค้ว คือ

๑. โครงสร้างการบริหารจะสับสน เนื่องจากทุกคนเป็นญาติกันหมด และแต่ละคนก็มีความสามารถไม่เท่ากัน (แต่ได้เข้ามาทำงานเพราะเป็นญาติ) หรืออีกกรณี คือ การสั่งงานสับสนจนลูกจ้างงงง อีกรวมมองหนึ่งของจุดแข็งในเรื่องการตัดสินใจรวดเร็ว ก็คือ จุดอ่อนที่ว่าธุรกิจครอบครัวบางครั้งก็ทำกันในกลุ่มคนไม่กี่คน ทำให้ขาดความรอบคอบหรือข้อมูลรอบด้าน หรือบางครั้งก็มีความเกรงใจในอาวุโสจนทำให้ไม่กล้าเห็นต่าง ซึ่งอาจเป็นผลเสียกับธุรกิจ

๒. ปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงได้ช้า เนื่องจากบางครั้งจะยึดติดกับวิธีการเดิมๆ (ที่ทำมาจนกิจการใหญ่โต) ทำให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ช้า

๓. การเปลี่ยนแปลงในองค์กรทำได้ไม่มาก เพราะมีปัญหากระทบคนในครอบครัวก็ไม่อยากทำ ไม่อยากทะเลาะกัน เป็นต้น

๔. ความยุติธรรมในการทำงาน ในหลายครั้งพนักงานในธุรกิจครอบครัวจะรู้สึกถึงความไม่ยุติธรรมในการทำงาน ทำไมอะไรก็ญาติ เป็นต้น ซึ่งเป็นเหตุให้พนักงานหมดกำลังใจในการทำงาน (ทำดีเท่าไรญาติก็ได้รับการพิจารณาก่อน)

จากจุดอ่อนข้างต้นจะเห็นว่าสิ่งที่ทำให้ธุรกิจครอบครัวดำเนินไปได้ด้วยดีสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การกำหนดบทบาทการกำกับดูแลที่ชัดเจนกับครอบครัวทุกฝ่าย (เพื่อลดความขัดแย้งในครอบครัว) หรือกับผู้บริหารที่ไม่ใช่ครอบครัว (เพื่อไม่ให้ผู้บริหารท้อถอย) และกับพนักงาน (เพื่อลดความสับสนในการทำงาน) นอกจากนี้หลังจากที่มีระบบการกำกับดูแลที่เหมาะสมแล้ว สิ่งที่ธุรกิจครอบครัวควรคำนึงต่อมาคือ การวางแผนสืบทอดกิจการ (Succession Planning) ซึ่งมีธุรกิจครอบครัวหลายๆแห่งที่ขาดความพร้อมในเรื่องนี้

เนื่องด้วยหลายๆ สาเหตุ เช่น ไม่คิดว่าจำเป็น เรายังไม่แก่ทำไปได้เรื่อยๆ บริษัทเราเองไม่ต้องมีเกษียณ หรือไม่อยากวางแผนเพราะเดี๋ยวพี่น้องทะเลาะกัน คนที่ไม่ได้เป็นจะเสียใจ จึงรอไปก่อนหรือไม่มีคนในครอบครัวเก่งพอเลย คนนอกก็ไม่ไว้วางใจ จึงรอไปก่อนดีกว่า เป็นต้น อันเป็นเรื่องที่สำคัญมาก อย่างไรก็ตามต้องมีคนมาทำแทน ถ้ามีการวางแผนไว้ล่วงหน้า จะได้สอนงานได้ทัน ฝึกงานได้ทัน แต่ถ้าไม่วางแผนไว้ถึงเวลาหาใครทำไม่ได้ กลายเป็นความเสี่ยงของธุรกิจไป ถ้าทำสองเรื่องสำคัญนี้ได้ก่อน เชื่อว่าธุรกิจครอบครัวจะสามารถดำเนินไปได้ด้วยดีและไม่หยุดอยู่ที่รุ่นใดรุ่นหนึ่ง และในการบริหารธุรกิจครอบครัวด้านการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทย์ ต้องมีหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลในการประกอบวิชาชีพภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่บัญญัติให้มีแพทยสภาควบคุมดูแลแพทย์ทั่วประเทศ ทำหน้าที่ร่วมพัฒนาการผลิตแพทย์ในหลักสูตรที่เหมาะสมกับประเทศไทยและสถาบันการผลิตแพทย์นานาชาติยอมรับ

โดยสถาบันการผลิตแพทย์กว่าสี่สิบแห่งทั่วประเทศมีการประเมินความรู้ ความสามารถและจรรยาบรรณแพทย์ จนเป็นที่ยอมรับก่อนออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม หลังปฏิญาณตนต่อ

สมเด็จพระราชบิดา เพื่อไปปฏิบัติงานและศึกษาอบรมเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะโรคในความรับผิดชอบของ ราชวิทยาลัย/วิทยาลัยทางการแพทย์เฉพาะทางกว่า ๘๐ สาขาวิชา ที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนด้าน ความรู้ทางการแพทย์เพื่อส่งเสริมสุขภาพ รักษาพยาบาลให้พ้นจากความเจ็บป่วยทุกข์ทรมาน ให้การ ช่วยชีวิตรวมถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายให้กลับไปใช้ชีวิตปฏิบัติงาน เหมือนปกติมากที่สุดตามลัทธิ และสวัสดิการที่ควรจะได้รับ ทั้งนี้ แพทย์สภามีหน้าที่สำคัญในการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพ เวชกรรมให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากลที่นานาชาติยอมรับภายใต้จริยธรรมแห่งวิชาชีพที่แพทย์ได้รับการ เรียนรู้ เข้าใจ ยอมรับนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

ตั้งแต่หลักพุทธศาสนา เช่น ศีลธรรม พรหมวิหาร ๔ ปัจจุบันนิเทศให้ดำรงตนอยู่ในความไม่ ประมาท มีการประพฤติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคมคุณธรรม คือ เป็นผู้ซื่อสัตย์สุจริต กตัญญู รู้ตอบ แทนคุณ มีจิตสำนึกสาธารณะ อ่อนน้อมถ่อมตน อดทน ขยันหมั่นเพียร มุ่งพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้นำสังคม

ตามคำปฏิญาณต่อสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ที่ว่า “ขอให้ ถือ ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง ลาภ ทรัพย์ และเกียรติยศจะ ตกแก่ ท่านเอง ถ้าท่านทรงธรรมแห่งอาชีพไว้ให้บริสุทธิ์” เปรียบเสมือนหลักนิติธรรมในระบอบ ประชาธิปไตยของประเทศที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓ ที่ว่า อำนาจอธิปไตย เป็นของปวงชนชาวไทย โดยพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทาง รัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ตามบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

๒.๒ การเอาหลักนิติธรรมมาปรับกับธุรกิจใครอบครัว

หมายความว่า ธุรกิจใครอบครัวต้องยึดหลักนิติธรรมหรือมีธรรมมาภิบาลในการทำธุรกิจ ยกตัวอย่างเช่น

๒.๒.๑ การใช้ความซื่อสัตย์และจริงใจในการทำธุรกิจ กล่าวคือ ในการทำธุรกิจนั้น ผู้ประกอบการที่ดีจะต้องยึดไว้เสมอว่าไม่ว่าจะเป็นสินค้าหรือบริการต้องยึดถือเรื่องของ “คุณภาพที่ดี ที่สุดต่อผู้บริโภค” มาเป็นอันดับแรก ถือว่าเป็นคุณธรรมข้อแรกของการเป็นผู้ประกอบการ เพราะการ ใส่ใจเรื่องของคุณภาพสินค้าและบริการนั้นคือสิ่งที่สะท้อนให้ผู้บริโภคเห็นว่าเจ้าของธุรกิจ “ซื่อสัตย์ และจริงใจ” ต่อผู้บริโภค เมื่อเจ้าของธุรกิจมอบความ “ซื่อสัตย์และจริงใจ” ให้กับผู้บริโภคด้วยการ ผลิตและขายแต่ของที่ตีมีคุณภาพ ผู้บริโภคก็จะมอบความ “ซื่อสัตย์และรักดี” ต่อแบรนด์เจ้าของ ธุรกิจกลับมาเช่นกัน “คุณธรรมในการทำธุรกิจ” ความจริงใจและซื่อตรงต่อผู้บริโภคในการผลิตสินค้า และบริการให้มีคุณภาพดีที่สุสุดเท่านั้น จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้เจ้าของธุรกิจก้าวข้ามวิกฤตแห่งโลก

ธุรกิจไปได้แบรนด์ที่ประสบความสำเร็จผู้บริโภคจะต้องมีการซื้อซ้ำหรือที่เรียกกันว่า Repeating customer คุณภาพสินค้าที่น่าพึงพอใจจะทำให้ผู้บริโภคจะเกิดการซื้อซ้ำและบอกต่อและนั่นคือการสร้างธุรกิจให้ความยั่งยืนอย่างแท้จริง

๒.๒.๒ การใช้ความปรารถนาดีหรือใช้หัวใจเพื่อให้ผู้บริโภคมีชีวิตที่ดีขึ้นจากสินค้าที่เจ้าของธุรกิจได้ทำ กล่าวคือการเริ่มต้นทำธุรกิจในปัจจุบันนี้เจ้าของธุรกิจจะมุ่งแต่การทำการค้าอย่างเดียวไม่ได้เพราะไม่ใช่สิ่งที่จะทำให้เข้าถึงใจของผู้บริโภคได้ทุกหย่อมหญ้าต่อให้เจ้าของธุรกิจลงทุนมากมายไปกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์และคิดหาวิธีการทางการตลาดใหม่ ๆ อย่างไม่เป็นผลแม้จะเป็นปัญหาที่น่าหนักใจ แต่จริง ๆ แล้วเรื่องนี้มิได้เป็นปัญหาเลยหากเจ้าของธุรกิจ เริ่มต้นคิดว่า “จะอย่างไรจึงจะช่วยให้ผู้คนมีชีวิตที่ดีขึ้น” คือ ใส่ความปรารถนาดีลงไปให้กับผู้คนอันเป็นกลยุทธ์ที่ผสมเอาหลักการทำธุรกิจมาผนวกรวมกับหลักการของคุณธรรมเสมือนเป็นการทำการค้าภายใต้หลักจรรยาบรรณที่ดีของการทำการค้าคือไม่พยายามที่จะแสวงหาผลประโยชน์เข้าตัวเองมากเกินไปแต่เป็นการแชร์และแบ่งปันผลประโยชน์ต่อผู้อื่นไปพร้อม ๆ กับการที่องค์กรธุรกิจได้รับผลประโยชน์ไปด้วย

๒.๒.๓ หลักการใช้ความรับผิดชอบ ธุรกิจใครอบครัวจะต้องมีความรับผิดชอบ ผู้เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นความรับผิดชอบต่อเจ้านี่ ต่อลูกหนี้ ต่อพนักงาน ต่อลูกค้าและผู้ถือหุ้นที่เป็นสมาชิกใครอบครัวอย่างเป็นธรรม

๒.๒.๔ หลักการใช้กฎหมายหรือกฎระเบียบในการปกครองดูแลธุรกิจใครอบครัว ยกตัวอย่างเช่น การประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทย์ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม ความเป็นธรรมตามธรรมชาติของสังคมที่มีการสร้างกฎระเบียบไว้ให้ยึดติดปฏิบัติทุกคน ด้วยความเสมอภาคทั่วถึง ตามสิทธิหน้าที่ของแต่ละคนและไม่มีความเหลื่อมล้ำใกระบวรการยุติธรรม ต้องให้ความเป็นธรรมกับทุกคนไม่ว่าจะเป็นพนักงาน ผู้ได้บังคับบัญชา หรือจะเป็นผู้บังคับบัญชาเอง จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ แม้จะเป็นผู้บังคับบัญชาก็ต้องไม่ฝ่าฝืนกฎระเบียบเสียเองเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้ได้บังคับบัญชา และเพื่อให้กฎระเบียบมีความศักดิ์สิทธิ์ หากกฎระเบียบไม่มีความศักดิ์สิทธิ์เสียแล้วธุรกิจก็ยากที่จะประสบความสำเร็จเพราะจะมีแต่คนที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบ โดยที่กฎระเบียบไม่สามารถจัดการอะไรได้

๒.๓ การบริหารธุรกิจใครอบครัวด้านการประกอบวิชาชีพเวชกรรม

การบริหารธุรกิจใครอบครัวด้านการประกอบวิชาชีพเวชกรรมนั้น โดยการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทย์เช่นเดียวกัน ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม กล่าวคือ ความเป็นธรรมตามธรรมชาติของสังคมที่มีการสร้างกฎระเบียบไว้ให้ยึดติดปฏิบัติทุกคน ด้วยความเสมอภาคทั่วถึงตาม

สิทธิหน้าที่ของแต่ละคนและไม่มีความเหลื่อมล้ำในกระบวนการยุติธรรม โดยใช้วิธีการปฏิบัติด้วยระบบธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ

๑. การปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตสำนึกด้านจริยธรรมแห่งวิชาชีพคุณธรรมในสังคม
๒. มีสิทธิตามกฎหมายในการปฏิบัติ
๓. ให้ผู้ป่วย/ญาติรับทราบ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันเพื่อปฏิบัติ
๔. แพทย์จะปฏิบัติตามแนวทางที่ดีที่สุดมิตรร่วมกัน
๕. กระบวนการปฏิบัติสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนอย่างโปร่งใส
๖. ผลการรักษาพยาบาลที่เกิดขึ้นเป็นการรับผิดชอบร่วมกันของแพทย์และผู้ป่วย

หรือญาติที่เห็นชอบร่วมกัน

ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมต้องมีคุณสมบัติของสมาชิกแพทยสภาตามเกณฑ์ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ หมวด ๑ มาตรา ๑๑ และพึงมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ (professional competencies) ดังต่อไปนี้

๑. พฤตินิสัย เจตคติคุณธรรม และจริยธรรมแห่งวิชาชีพ (Professional habits, attitudes, moral, and ethics) ได้แก่

๑.๑ การรักษาเกียรติและธำรงคุณค่าแห่งวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พึงมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- มีคุณธรรม และจริยธรรมที่เหมาะสมต่อวิชาชีพแพทย์
- อสัത്യสุจริตต่อตนเองและวิชาชีพ เป็นที่ไว้วางใจ ของผู้ป่วย และ สังคม
- มีบุคลิกภาพอันเป็นที่น่าศรัทธา
- รับผิดชอบต่อผู้ป่วย การนัดหมาย และงานที่ได้รับมอบหมาย
- ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- มุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๑.๒ การคำนึงถึงผู้ป่วย (patient centered)

- คำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสำคัญ
- ให้ความจริงแก่ผู้ป่วย รักษาความลับ และเคารพในสิทธิของ ผู้ป่วย
- ปกป้องและพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของผู้ป่วย

๑.๓ การคุ้มครองและรับผิดชอบต่อสังคม

- ดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม
- แสดงเจตคติที่ดีต่อการให้บริการสุขภาพแบบองค์รวมแก่ ประชาชนทุกระดับ
- เข้าใจความต้องการและข้อจำกัด โดยไม่แบ่งแยกในบริบทของเชื้อชาติ วัฒนธรรม

ศาสนา อาชีพ อายุ และเพศ

- ความมุ่งมั่นในการพัฒนาให้บริการที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

๒. ทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ (Communication and interpersonal skills) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมพึงตระหนักถึงความสำคัญ และมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และ สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย ผู้ร่วมงาน และผู้เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้
หลักสำคัญของสื่อสาร

๒.๑ ตระหนักถึงปัจจัยของคู่สื่อสารที่อาจส่งผลต่อการสื่อสาร เช่น สภาพ ร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ พฤติกรรม ภูมิหลัง อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ รวมถึงบรรยากาศที่เอื้อต่อการสื่อสาร

- สามารถสื่อสารด้วยภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษาท่าทาง (Non-verbal Communication) รวมทั้งใช้สื่อประเภทต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

- มีทักษะในการรับรู้และให้ข้อมูลโดยผ่านวิธีการสื่อสารต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ และคำนึงถึงผลกระทบต่อวิชาชีพและสังคม สามารถให้ข้อมูลทางการแพทย์ นำเสนอด้วยวาจา อภิปรายในที่ประชุม เขียนรายงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ การสื่อสารกับผู้ป่วย

- มีทักษะในการรับฟังปัญหา เข้าใจความรู้สึกและความวิตกกังวล ของผู้ป่วย อีกทั้งสามารถตอบคำถาม อธิบาย ให้คำปรึกษาและ คำแนะนำอย่างเหมาะสม

- มีทักษะในการสัมภาษณ์และซักประวัติผู้ป่วย ใช้ศัพท์และภาษา ที่ผู้ป่วยเข้าใจได้

- เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม แสดงความเห็นอกเห็นใจเอื้ออาทร ให้ความมั่นใจ และให้ กำลังใจแก่ผู้ป่วย

- สามารถขอความยินยอมในการรักษาพยาบาลจากผู้ป่วย รวมทั้ง สร้างความมั่นใจในเรื่องการคงความลับของผู้ป่วย

- มีทักษะการสื่อสารในสถานการณ์เฉพาะ เช่น การแจ้งข่าวร้ายการขอชันสูตรศพ เป็นต้น

๒.๓ การสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

- สามารถสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคงความสมดุลระหว่างการเปิดเผยข้อมูลกับการรักษาความลับของผู้ป่วย

- มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

- สามารถจัดทำบันทึกทางการแพทย์ ใบบรรองแพทย์ ใบส่งต่อผู้ป่วย และเอกสารทางการแพทย์อื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

๓. ความรู้พื้นฐานทางการแพทย์ (Scientific knowledge of medicine)

๓.๑ มีความรู้ความเข้าใจในวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน ความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพและทักษะ ทางคลินิก สามารถค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการตรวจวินิจฉัยและบำบัดรักษาผู้ป่วย ตลอดจนวางแผนการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันการเจ็บป่วยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๓.๒ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้

- เวชศาสตร์ครอบครัว เวชศาสตร์ชุมชน และอาชีวเวชศาสตร์
- เวชจริยศาสตร์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพเวชกรรม
- ศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- หลักการบริหารงานด้านการแพทย์และสาธารณสุข
- ความรู้พื้นฐานทางสังคมศาสตร์ มานุษยวิทยา และพฤติกรรมศาสตร์ ที่จำเป็นสำหรับการเสริมสร้างเจตคติ และความเข้าใจต่อเพื่อนมนุษย์และสังคม
- ระบบคุณภาพ รวมถึงความปลอดภัยของผู้ป่วย (patient safety)
- เศรษฐศาสตร์คลินิกที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมในการทำเวชปฏิบัติ

๔. การบริหารผู้ป่วย (Patient care) มีความรู้ความสามารถในการรวบรวม ข้อมูล กำหนด ปัญหา ตั้งสมมติฐาน วางแผนการตรวจวินิจฉัยให้การดูแลรักษาผู้ป่วยได้อย่าง เหมาะสม ดังต่อไปนี้

๔.๑ การตรวจวินิจฉัย และดูแลรักษาผู้ป่วยทั่วไป ได้แก่

- สังเกตอาการปฏิกิริยา ทำที่ของผู้ป่วยและญาติ
- ชักประวัติและตรวจร่างกายผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสม
- เลือกใช้วิธีการตรวจโดยเครื่องมือพื้นฐาน เครื่องมือพิเศษ และการตรวจทางห้องปฏิบัติการต่างๆ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและความเหมาะสม
- รวบรวมและแปลผล ข้อมูลจากประวัติการตรวจร่างกาย การ ตรวจทางห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษต่างๆ เพื่อนำมาตั้งสมมติฐาน วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาผู้ป่วย
- นำหลักของเวชศาสตร์เชิงประจักษ์มาใช้เพื่อวินิจฉัย ดูแลรักษา รวมทั้งการพยากรณ์โรคของผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม
- เลือกใช้มาตรการในการคัดกรอง ป้องกัน การรักษา การรักษา แบบ ประคับประคองการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ให้สอดคล้อง กับระยะของการดำเนินโรค และทรัพยากรที่มีได้อย่างเหมาะสม
- เลือกใช้ยาได้อย่างสมเหตุผล ตามหลักเภสัชวิทยาคลินิก โดย คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสำคัญ
- ชี้แจง ให้ข้อมูลเพื่อขอความยินยอมจากผู้ป่วยในการดูแลรักษา

- บันทึกเวชระเบียนอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง และต่อเนื่อง โดย อาศัยแนวทาง
มาตรฐานสากล

- ปรึกษาผู้มีความรู้ความชำนาญกว่า หรือส่งต่อผู้ป่วยไปรับการ รักษาอย่าง
เหมาะสมให้การบริบาลผู้ป่วยแบบองค์รวม

- ตระหนักถึงความสำคัญของการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ ทางเลือกโดย
คำนึงถึงความเหมาะสมและข้อจำกัดในการใช้

- ให้การดูแลรักษาแบบสหวิชาชีพแก่ผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม

- ในกรณีฉุกเฉินสามารถจัดลำดับความสำคัญ และให้การรักษาเบื้องต้นได้อย่าง
ทันที่

๕. ทักษะการตรวจ การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การทำหัตถการที่จำเป็น (Technical and
Procedural skills) มีความสามารถในการทำหัตถการและใช้เครื่องมือต่าง ๆ ใน การตรวจวินิจฉัย
และรักษาผู้ป่วย โดยสามารถอธิบายข้อบ่งชี้ ข้อห้าม ภาวะแทรกซ้อนในการ ตรวจ สภาพและ
เงื่อนไขที่เหมาะสมขั้นตอนการตรวจ กระทำได้ด้วยตนเอง แปลผลได้อย่างถูกต้อง และเตรียมผู้ป่วย
เพื่อการตรวจวินิจฉัยนั้นๆ

๖. การสร้างเสริมสุขภาพ และระบบบริบาลสุขภาพ: สุขภาพของบุคคล ชุมชน และ
ประชาชน (Health promotion and health care system: individual, community and
population health)

- มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ ระบบบริบาล สุขภาพ การบริบาล
สุขภาพแบบองค์รวมความรู้พื้นฐานทาง เศรษฐศาสตร์คลินิก หลักกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
กับ การสร้างเสริมสุขภาพ

- สามารถให้การบริบาลสุขภาพแบบเบ็ดเสร็จ (comprehensive care) จากระดับ
บุคคลครอบครัว และเชื่อมโยงไปสู่ระดับชุมชน และสังคม โดยตระหนักถึงความสำคัญของการแพทย์
แผนไทย และการแพทย์ทางเลือกต่อการสร้างเสริมสุขภาพ

๗. การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (Continuous professional
development) สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมในการ ประกอบวิชาชีพเวช
กรรมให้มีมาตรฐาน ทันสมัย และตอบสนองต่อความต้องการของผู้ป่วย สังคม อย่างต่อเนื่อง โดย

- กำหนดความต้องการในการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างครอบคลุม ทุกด้านที่จำเป็น

- วางแผนและแสวงหาวิธีการสร้างและพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติและพฤติกรรม
ที่เหมาะสม

- เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ ฝึกทักษะ รวมทั้งพัฒนา
ตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

- ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ รวมทั้งมีวิจารณ์ญาณใน การประเมินข้อมูล
- ประยุกต์ความรู้ เทคโนโลยี และทักษะใหม่ได้อย่างเหมาะสม
- ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพงาน การสร้าง องค์ความรู้ใหม่จาก การปฏิบัติงานประจำวัน และการจัดการ ความรู้

ตัวอย่าง การบริหารจัดการ กรณีศึกษาบาดเจ็บที่ศีรษะ การประกอบวิชาชีพเวชกรรมของ แพทย์จะอยู่ในความควบคุมของแพทย์สภาตามที่พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ กำหนดไว้ และจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับ เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับความช่วยเหลือ การเจ็บป่วยช่วยชีวิตตามสิทธิ และช่วยปกป้องแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพ จริยธรรม แห่งวิชาชีพ มีความมั่นใจยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้ป่วยได้รับบาดเจ็บจากหลากหลาย สาเหตุที่แพทย์จำเป็นต้องทำบันทึกหลักฐานการบาดเจ็บไว้ในเวชระเบียนทุกขั้นตอน ที่สำคัญจะต้อง บันทึกภาพบาดแผลของผู้ป่วยตั้งแต่ที่ห้องฉุกเฉิน ที่ห้องผ่าตัด เป็นระยะ ๆ มีประโยชน์ต่อผู้ป่วยหรือญาติในการร่วมตัดสินใจรับการรักษาพยาบาล ซึ่งใช้อ้างเป็น พยานหลักฐานในกระบวนการยุติธรรมได้ การบาดเจ็บที่ศีรษะอาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ เช่น ล้มศีรษะฟาดพื้นจากอุบัติเหตุ การจราจร โดยเฉพาะผู้ขับขี่หรือโดยสารรถจักรยานยนต์ที่ไม่สวมหมวกนิรภัย ถูกทำร้ายด้วยอาวุธหรืออุบัติเหตุ อื่น ทั้งนี้ บาดแผลที่ศีรษะมักเกิดร่วมกับการบาดเจ็บต่ออวัยวะอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น บาดเจ็บต่อกระดูก สันหลัง ส่วนคอ ส่วนอก ส่วนเอว บาดเจ็บที่ช่องอก บาดเจ็บที่ช่องท้อง ซึ่งต้องให้แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะทางเป็น ผู้ประเมินการบาดเจ็บร่วมหลายอวัยวะ เพื่อให้การรักษาที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้ป่วย เจ็บปวดชีวิตหรือรอดจากความพิการมีชีวิตกลับสู่ปกติมากที่สุด ศีรษะมีอวัยวะสำคัญ คือ เนื้อสมอง และประสาทสมองที่ได้รับการป้องกันด้วยเยื่อหุ้มสมอง กะโหลกศีรษะและหนังศีรษะ การบาดเจ็บที่ ศีรษะอาจพบหรือไม่พบบาดแผลที่หนังศีรษะ เช่น เจ็บหนัง ศีรษะที่ถูกกระแทกกระแทก หัวโน หนัง ศีรษะฉีกขาด สำหรับบาดเจ็บต่อกะโหลกศีรษะหรือเนื้อสมอง เส้นประสาทสมอง ที่ได้ตรวจยืนยัน ทางเอ็กซเรย์ เอ็กซเรย์คอมพิวเตอร์ หรือ เอ็มอาร์ไอ บาดเจ็บที่ศีรษะ มีความรุนแรงหลายระดับ ตั้งแต่บาดเจ็บมีกะโหลกศีรษะร้าวหรือ แตกยุบ มีอาการสมองกระเทือน มีเลือดออกเนื้อหรือใต้เยื่อ หุ้มสมอง กดเนื้อสมอง สมองช้ำบวม มีเลือดออกในเนื้อสมอง ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการตรวจวินิจฉัยที่ ถูกต้องและรักษาอย่างทันที่จากศัลยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญการผ่าตัดสมองโดยเฉพาะ

การบาดเจ็บที่ศีรษะมีการดำเนินของโรคที่สามารถตรวจสังเกตอาการบาดเจ็บต่อ สมองเป็นขั้นตอน ดังนี้คือ หลังบาดเจ็บที่ศีรษะมีอาการหมดสติชั่วคราว มึนงงและหายกลับเป็นปกติใน เวลารวดเร็ว หรือใช้เวลา ๑-๒ สัปดาห์ จากอาการทางสมองกระเทือน แต่ถ้าผู้ได้รับบาดเจ็บทั้งหมด สติมีอาการปวด ศีรษะมากขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการอาเจียนแล้วง่วงซึมจนหมดสติก็บ่งบอกได้ว่า ผู้ป่วยมี อาการสมองช้ำบวม หรือมีเลือดออกภายใต้กะโหลกศีรษะบริเวณเนื้อหรือใต้เยื่อหุ้มสมอง หรือใน เนื้อสมองที่จำเป็นต้องได้รับการตรวจทางเอ็กซเรย์คอมพิวเตอร์ เอ็มอาร์ไอ (MRI) ยืนยันพยาธิสภาพที่

เกิดขึ้นเพื่อดำเนินการรักษา โดยการผ่าตัดสมองด้วยความจำเป็นในช่วงเวลาที่เร่งด่วนและเหมาะสม เพื่อป้องกันความพิการที่ถาวร หรือเสียชีวิต สำหรับผู้บาดเจ็บที่ศีรษะมีอาการหมดสติทันทีและไม่รู้สึกตัวต่อเนื่องจำเป็นต้องได้รับการตรวจ วินิจฉัยให้การรักษาอย่างเร่งด่วน คือเป็นการรักษาในภาวะฉุกเฉินจึงมีโอกาสรักษาหรือลดความพิการของผู้บาดเจ็บได้ตามที่พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉินให้ความสำคัญเป็นกรณีพิเศษ สำหรับผู้บาดเจ็บที่ได้รับการรักษาช่วยชีวิตไว้ได้ อาจมีความพิการหลายระดับ เช่น มีอาการไม่รู้สึกตัว ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือระดับพอรู้สึกตัวแต่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้จากแขนขาอ่อนแรง บางคนไม่มีสติสัมปชัญญะพอที่จะตัดสินใจทำธุรกรรมได้ตามที่จิตแพทย์ประเมินไว้เป็นระยะผู้ป่วย บางคนอาจมีโรคลมชักจากแผลเป็นที่เนื้อสมองจากการบาดเจ็บ ต้องใช้ยากันชักโดยตลอด

ทั้งนี้ การตรวจรักษาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะรวมถึงกายภาพบำบัดและการบำบัดทางจิตเวช/จิตวิทยา จะสามารถช่วยให้ผู้ป่วยดีขึ้นหรือไม่ทรุดลงกว่าเดิม ผู้บาดเจ็บที่ศีรษะ ถ้ามีการดำเนินการของโรคจนเสียชีวิตจะต้องได้รับการชันสูตรพลิกศพ โดยพนักงานสอบสวนท้องที่ที่ผู้บาดเจ็บเสียชีวิต เพราะเป็นการตายผิดธรรมชาติที่ญาติจะได้รับสวัสดิการช่วยเหลือจากการประกัน หรือจากรัฐบาล

สรุปประเด็นสำคัญทางเวชปฏิบัติ คือ

๑. การประเมินสติสัมปชัญญะของผู้บาดเจ็บว่าสามารถตัดสินใจทำนิติกรรมได้หรือไม่ โดยผู้เชี่ยวชาญศัลยแพทย์ระบบประสาท และแพทย์จิตเวชร่วมกับนักจิตวิทยา
๒. การประเมินผู้บาดเจ็บเป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถหรือเป็นผู้ไร้ความสามารถ จำเป็นต้องมีผู้ดูแลช่วยเหลือโดยตลอด และอาการจะมีโอกาสกลับเป็นปกติหายได้หรือไม่ เป็นแนวทางที่ศาลใช้พิจารณาวินิจฉัยในผู้ป่วยแต่ละรายที่ญาติร้องขอต่อศาล เพื่อเป็นผู้พิทักษ์หรือผู้อนุบาล
๓. ประเมินว่าผู้บาดเจ็บมีความพิการติดตัวตามเกณฑ์กฎหมายแรงงานกำหนดหรือไม่
๔. ประเด็นการบาดเจ็บที่ศีรษะเข้ากับพฤติการณ์ตามที่พนักงานสอบสวน สรุปสำนวนไว้หรือไม่
๕. การบาดเจ็บที่ศีรษะ ถ้าเสียชีวิตต้องมีการชันสูตรพลิกศพ เพราะเป็นการตายผิดธรรมชาติหนึ่งในห้าของพฤติการณ์การตาย คือ ฆ่าตัวตาย ถูกผู้อื่นทำให้ตาย ถูกสัตว์ทำร้ายตาย ตายจากอุบัติเหตุหรือตายโดยยังมีปรากฏเหตุ ถ้าแพทย์หรือสถานพยาบาลที่รับมิดชอบผู้ป่วยไม่แจ้งความพนักงานสอบสวนท้องที่ที่พบศพ เพื่อดำเนินการชันสูตรพลิกศพจะถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดกฎหมายอาญาและแพ่งต่อเนื่องได้

๖. เวชระเบียนที่สมบูรณ์ และผลการตรวจวินิจฉัยวิธีการรักษาต่าง ๆ จะใช้เป็นพยานหลักฐานที่แพทย์จะนำไปอ้างอิงในศาล เมื่อถูกหมายเรียกไป เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญที่ศาลตามกระบวนการยุติธรรม

การที่แพทย์ปฏิบัติงานครบถ้วนข้างต้นจะนับได้ว่าแพทย์ได้ประกอบวิชาชีพ (Holistic Medical Practice) เป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๖.๑ รักษาการเจ็บป่วยให้ดีที่สุดตามภาวะวิสัยพฤติการณ์ และศักยภาพของสถานพยาบาล หรือสื่อสารส่งต่อไปยังสถานพยาบาลที่มีศักยภาพสูงสุด เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับผลการรักษาที่ดีที่สุด

๖.๒ รักษาสภาพจิตใจให้เข้มแข็งยอมรับสภาพร่างกายหลังการเจ็บป่วยที่อาจสูญเสีย อวัยวะ หรือร่างกายพิการ เพื่อฟื้นฟูการใช้ชีวิตที่คงอยู่ให้กลับมีประสิทธิภาพสูงสุด

๖.๓ ให้การช่วยเหลือครอบครัวผู้ป่วยด้วยสวัสดิการสังคมของรัฐระบบประกัน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พระราชบัญญัติผู้ประสบภัยจากอุบัติเหตุการจราจร ฯลฯ ด้วยพยานหลักฐานทางแพทย์ที่ให้การตรวจวินิจฉัยและรักษาทุกขั้นตอน

๖.๔ การกระทำข้างต้นจะทำให้สังคมมีความเชื่อมั่นในสวัสดิการของรัฐ และกระบวนการยุติธรรมที่ให้ความเป็นธรรมต่อผู้เสียหายและทุกคนในสังคมไทย

๖.๕ เมื่อประชาชนมีความเชื่อมั่นในสังคมที่เป็นธรรมมีสวัสดิการช่วยเหลืออย่างเพียงพอจะทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีในการอยู่อาศัยที่ยั่งยืน ปัจจุบันเพื่อความมั่นใจในการประกอบวิชาชีพของแพทย์ที่ครบถ้วน คงต้องยึดมั่นการประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามหลักธรรมาภิบาล ๖ เพิ่มเติมจากการยึดมั่นจริยธรรมแห่งวิชาชีพเพียงอย่างเดียวจะช่วยลดความเสี่ยงของกฎหมายดีที่สุดซึ่งธรรมาภิบาล ๖ ประกอบด้วย

๑. มีจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมตามที่ปฏิญาณตนไว้ก่อนการปฏิบัติงานเวชปฏิบัติ

๒. มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดมีการขึ้นทะเบียนได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมจากแพทยสภา

๓. เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยหรือญาติมีส่วนร่วมในการตัดสินใจรับการรักษาพยาบาลที่มีผลลัพธ์และความเสี่ยงที่แตกต่างกันตามชนิดและการดำเนินของโรคหรือการบาดเจ็บ

๔. เลือกแนวทางที่ได้รับประโยชน์สูงสุดต่อผู้ป่วย ญาติ แพทย์ หรือสถานพยาบาลตามที่เห็นชอบร่วมกันทุกฝ่าย

๕. มีความโปร่งใสที่จะให้ตรวจสอบได้ทุกเมื่อจากสถาบันหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องตามกระบวนการที่กฎหมายกำหนด

๖. คณะแพทย์ที่ให้การรักษาพยาบาลช่วยเหลือการเจ็บป่วย หรือช่วยชีวิตผู้ป่วย เจ็บจะรับผิดชอบผลการรักษาพยาบาลที่กระทำตามหน้าที่ ซึ่งอาจเกี่ยวเนื่องกับการบริการของ สถานพยาบาล การประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทย์ในระบบองค์กรวม ต้องยึดทั้งหลักวิชาการ หลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพ หลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาลและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบกัน เป็นแนวทางปฏิบัติที่ยอมรับป้องกันและลดความขัดแย้งในสังคมที่จะเกิดขึ้น

บทสรุป

หลักนิติธรรมและการบริหารธุรกิจในครอบครัวด้านการประกอบวิชาชีพเวชกรรม จะต้อง มีแนวทางปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. เรื่องจริยธรรมแห่งวิชาชีพของแพทย์ ต้องมีกระบวนการศึกษาอบรมเป็นขั้นตอน ตั้งแต่ การคัดเลือกนักเรียนที่จะมาศึกษาวิชาชีพแพทย์ว่ามีพื้นฐานและทัศนคติเป็นที่ยอมรับของ คณะกรรมการสอบคัดเลือก จากนั้นจะมีการเรียนการสอน การฝึกปฏิบัติทุกชั้นปี เป็นเวลา ๖ ปี จนผ่านการประเมินของคณะกรรมการคณะแพทยศาสตร์แต่ละแห่ง และผ่านการรับรองจาก คณะกรรมการแพทยสภาที่จะทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบจริยธรรมแพทย์ ตลอดการประกอบวิชาชีพ โดยเริ่มด้วยการปฏิญาณตนต่อพระราชบิดาที่เน้นให้เห็นประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ต่อ ประชาชนเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ ยังต้องยึดหลักธรรมะ พรหมวิหารสี่ (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) มาโดยตลอด ปัจจุบันจริยธรรมแห่งวิชาชีพแพทย์ยังไม่สามารถคุ้มครองแพทย์ให้อยู่รอด ปลอดภัยจากการถูกฟ้องร้องในเวชปฏิบัติ มีความทุกข์ในการต่อสู้คดีในเวลาที่ยาวนาน ทั้งยังเสีย ทรัพย์สินหรืออาจถูกจำคุกได้

๒. การยึดหลักนิติธรรม คือ แพทย์จะต้องได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมจาก แพทย์สภาก่อนจึงจะมีสิทธิในการทำเวชกรรมได้ตามกฎหมาย มีการรับรองความรู้ความสามารถใน การเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางของราชวิทยาลัย/วิทยาลัยแพทย์เฉพาะทางและแพทย์สภา แพทย์จะต้องประกอบวิชาชีพแพทย์ภายใต้กฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความ แพ่ง/ความอาญา และกฎหมายอื่นๆ ทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่นตามหลักนิติธรรมด้วย การ เรียนรู้กฎหมายและปฏิบัติตาม

๓. การมีส่วนร่วมของผู้ป่วยหรือญาติกับแพทย์ เมื่อแพทย์ได้ทำการตรวจร่างกาย ตรวจทาง ห้องปฏิบัติการเอ็กซเรย์ตามประวัติของผู้ป่วยจนได้ข้อวินิจฉัยโรคเบื้องต้น จะต้องแจ้งให้ผู้ป่วย ทราบ ผลและยอมรับการวินิจฉัยให้เห็นชอบดำเนินการรักษาพยาบาลที่ทุกฝ่ายยอมรับ ทั้งนี้ จำเป็นต้องทำบันทึกเวชระเบียนเป็นหลักฐานด้วย

๔. จากการมีส่วนร่วมกันในการรักษาพยาบาล จะเกิดประโยชน์สูงสุดเมื่อมีการ ตรวจสอบ ประเมินผลการรักษาเป็นระยะ เพื่อสามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปตามการดำเนิน ของโรคในผู้ป่วยแต่ละคนที่มีภูมิคุ้มกันต่างกัน

๕. เวชระเบียนที่สมบูรณ์ถูกต้องสามารถตรวจสอบได้อย่างโปร่งใสจากผู้เกี่ยวข้อง ทุกวงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการยุติธรรม ถือเป็นพยานเอกสารที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง

๖. ความรับผิดชอบต่อผลการตรวจวินิจฉัยการรักษาและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจึงมีการ รับผิดชอบ ร่วมกันของแพทย์ ผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย ที่มีการประเมินผลกระทบจากการตัดสินใจร่วมกัน เป็น ขั้นตอน

จากแนวทางปฏิบัติทั้ง ๖ ประการ จะช่วยให้การบริหารธุรกิจในรอบครัวด้านการ ประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้อย่างมั่นใจขึ้น แต่ยังไม่สามารถลดความเสี่ยงจากการประกอบวิชาชีพได้ ทั้งหมด กล่าวคือ การปฏิบัติงานที่เกินประสิทธิภาพที่ปลอดภัยเนื่องจากปริมาณภาระงานที่มากเกินไป เกินขีดความสามารถ เกินขีดความปลอดภัยในระยะเวลาที่ยาวนานเกินกว่ากฎหมายแรงงานกำหนด ๔๘ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และไม่สามารถรักษามาตรฐานการตรวจวินิจฉัย ให้การปรึกษาเพื่อการรักษาและ ลงบันทึกเวชระเบียนที่ครบถ้วนตามมาตรฐานวิชาชีพเวชกรรมที่แพทย์สภากำหนดในแต่ละภาวะวิสัย พฤติการณ์ที่มี รวมถึงศักยภาพของโรงพยาบาลที่แตกต่างจากระดับความจำเป็นพื้นฐาน จนถึง ศักยภาพการรักษาพยาบาล ระดับนานาชาติที่คนไทยทุกคนมีสิทธิเข้าถึงตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการสาธารณสุข วุฒิสภา. สรุปผลการดำเนินงานคณะกรรมการการสาธารณสุข
วุฒิสภา ระหว่าง วันที่ ๑ มกราคม – ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๓.

คณะอนุกรรมการพิสูจน์สาเหตุการเสียชีวิต ของนางสาวอังคณา ระดับปัญญาวุฒิ ในเหตุการณ์หน้า
พระบรมรูปฯ วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑. บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการฯ. ๒๕๕๑.

จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) กับการพัฒนากระบวนการยุติธรรมใน
สังคมไทย. <http://www.enlightened-jurists.com/directory/๙๗/The-Rule-of-Law.html>.

เพลินตา ต้นรังสรรค์. หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี,
<http://click.senate.go.th/>.

แพทยสภา. คู่มือหมอใหม่ ๒๕๕๖ : การประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทย์. นนทบุรี:สำนักงาน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๕๖ หน้า ๓๒ - ๓๔.

แพทยสภา. คู่มือหมอใหม่ ๒๕๕๖ : จริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมของแพทย์. นนทบุรี:สำนักงาน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๕๖ หน้า ๓๕.

สุด สุตรา. “เปรียบเทียบวงการกฎหมายค่ายตะวันตกกับค่ายตะวันออก” ดุลพาห เล่ม ๑๑ ปีที่ ๗
(ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๖). หน้า ๑๔๐๘.

ถาวร โพธิ์ทอง. “การประชุมสันติภาพของโลกโดยทางกฎหมาย” วารสารนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เล่ม ๑ ตอน ๒ (กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๒) หน้า ๑๙๑.

เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล. “หลักนิติรัฐ หลักนิติธรรม”. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า ๑๑๓ - ๑๑๔.

วีเฟล็กซ์ คอนซัลติ้ง. “บทความธุรกิจครบครันกับการบริหารจัดการบุคลากรและองค์กร”
วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๒. https://weflexconsulting.com/corporate_web/th/.